

Från Martí till Fidel

Alfabetisering i Nicaragua

Den 23 augusti 2009 förklarade president Daniel Ortega Nicaragua fritt från analfabetism efter en lyckad kampanj som lärde 700.000 människor att läsa och skriva och minskade analfabetismen från 20,7 till 3,56 procent .

”Det är en historisk händelse. Aldrig sedan vårt land grundades 1821 har vi haft så få analfabeter”, sade ”Daniel” som han kallas.

Alfabetiseringen är ett av många konkreta framsteg som sandinistregeringen kan visa upp efter två och ett halvt år vid makten, till stor del tack vare inträdet i ALBA och stödet från Venezuela. Framsteg har också gjorts inom kollektivtrafiken, el- och vattenförsörjningen, tusentals lagfarter på odlingsmark till bönder och mycket mer.

Den var också ett direkt slag mot följderna av ”17 år av nyliberalt mörker”, som tiden från presidenterna Violeta Chamorro till Enrique Bolaños kallas. 75 procent av de som lärde sig att läsa och skriva är 15-30, de som hamnade utanför skolsystemet efter sandinisternas valnederlag 1990.

Symbolisk återkomst

Den innebar också en viktig symbolisk återkomst för sandinistrevolutionens på fler än ett sätt. När den segrade den 19 juli 1979 var 53 procent av nicaraguanerna analfabeter. Om de som bara kunde skriva sitt namn räknades in blev det 60 procent. En massiv kampanj minskade analfabetismen till 12 procent 1980 och sedan ca 10,5.

Men USAs terrorkrig på 1980-talet satte stopp för drömmen om befrielse från okunnighet. Med 90-talets liberala regeringar steg analfabetismen åter till 35 procent. Kampen mot analfabetismen och för utbildning är en oupplösligt del av sandinisternas politik och har liksom FSLNs historiska program inspirerats av Kuba.

Carlos Fonseca Amador

FSLNs grundare Carlos Fonseca Amador levde på Kuba både innan och efter grundandet av FSLN. Han och andra sandinister tog starkt intryck av Martí, Fidels och Ches idéarv och vikten av utbildning för folkets befrielse. Därför blev alfabetisering sandinistrevolutionens första stora satsning efter segern 1979. Och ingen slump att kampanjen på 2000-talet fick heta ”Från Martí till Fidel”.

Alfabetiseringen startade långt innan FSLN återtog presidentmakten i januari 2007. Redan 2004 började 90 sandiniststyrda kommuner tillämpa den kubanska alfabetiseringsmetoden ”Yo sí puedo”

”Kuba hjälpte oss mycket under första alfabetiseringskampanjen på 80-talet. Senare talade

jag med Fidel om att analfabetismen ökade igen. Då började Kuba skicka teveapparater, bandspelare, program och allt som behövdes för att åter ta upp kampen i de sandinistiska kommunerna”, förklarade Daniel Ortega. Och analfabetismen minskade från 35 till 20,7 procent.

Utbildning bort från fattigdom

För presidenten är folkets största fiender idag fattigdomen och okunnigheten. Så det går inte att slå sig till ro med en certifikat från UNICEF att landet är fritt från analfabetism. Dagens antal studerande på alla nivåer – 1,6 miljoner - måste fördubblas. Regeringen hoppas att på medellång sikt införliva 500 000 barn som inte går i skolan i systemet plus 500 000 vuxna som inte har gått färdigt grundskolan - sammanlagt en miljon nicaraguaner. Målet är att alla de nyalfabetiserade skall ha avslutat grundskolestudier 2015 och gymnasiestudier 2021. För att förverkliga detta kommer Kubas bistånd att bli avgörande.

Jorge Capelan Text och bild

